

eerste wijkbijeenkomst

18 december 2018

Generalenbuurt

locatie

20.00 uur in Archipel Landrijt, in de Gasterij (Drosserstraat 1)

aanwezig

Gemeente Eindhoven, Buurkracht: Irmy Bran – van Paassen, Johanneke de Groot, Yvette Marijnissen, Erika Overink, Stan van den Thillart, Roozbeh Nikdel, Tanja van der Wiel, Mandy Figaroa

agenda

20.00 - 20.10 uur

Welkom door Buurkracht, korte introductie

Generalenbuurt is een aardgasvrij pionierbuurt, samen met Sintenbuurt en 't Ven. Wat betekent dat voor u?

20.10 - 20.30 uur

Presentatie door Roozbeh namens gemeente Eindhoven

Inleiding door de gemeente over aardgasvrij. Wat is de rol van de gemeente en wat is de aanpak?

20.30 - 20.50 uur

Live Q&A - aanwezigen kunnen vragen stellen die voor iedereen relevant zijn, voor persoonlijke vragen worden ze opgeroepen om die even te bewaren voor achteraf.

Zie hieronder de beantwoorde vragen.

20.50 - 21.00 uur

Oproep tot deelname meedenkteam en registreren. Het informatieve deel is nu ten einde, als mensen graag willen meedenken, is er een vervolg van een uur.

21.00 - 22.00 uur

We gaan in vier groepjes uiteen en rouleren elk kwartier. Elk groepje krijgt een thema; communicatie, coördinatie, collectieve techniek en individuele techniek. Op basis van deze thema's dragen groepjes onderwerpen aan voor de inhoudsopgave van het plan

De uitwerking vind je terug op buurkracht.nl/generalenbuurt – 181218 Meedenksessie 1 Generalenbuurt.

22.00 uur

Einde

live Q&A

Waarom deze 3 pionierbuurten gekozen?

We hebben bij het selecteren van de pionierbuurten naar verschillende factoren gekeken. De koop-huur verdeling was een van de belangrijke factoren waar in deze buurt naar gekeken is.

Zijn onze woningen wel geschikt voor de overgang naar all electric?

Dat is één van de zaken die onderzocht gaan worden bij het maken van het wijkplan.

Is er warmte overschot van het Catherina ziekenhuis?

Dat wordt de komende periode onderzocht.

Zijn er nu al financieringsmogelijkheden?

Er is een regionale energiebesparingsregeling beschikbaar die je kunt vinden op de website van gemeente Eindhoven: <https://www.eindhoven.nl/bouwen/subsidies-en-leningen/energiebesparingsleningen>.

Daarnaast is er ook een landelijke energiebespaarlening beschikbaar:

<https://www.energiebespaarlening.nl/>

Is het een optie om waterstof door de leiding te laten gaan?

Dat is technisch mogelijk maar op dit moment onvoldoende beschikbaar en nog veel te kostbaar om aardgas te kunnen vervangen door waterstof.

Wat is het doel van het wijkplan?

Het moet vooral duidelijkheid bieden aan de bewoners wat je aan je woning moet doen om het aardgasvrij te maken.

Tot wanneer blijft het aardgasnet in functie?

Totdat er een betaalbaar alternatief is en de energievoorziening geborgd kan worden.

Wanneer moeten de aardgasleidingen vervangen worden in de wijk, vanwege ouderdom?

De verwachting is dat de netbeheerder, Enexis, een deel van het aardgasnet binnen een aantal jaren in de Generalenbuurt gaat vervangen. Waarschijnlijk zijn we voor die tijd nog niet zover dat we al een alternatieve energievoorziening hebben en zal het aardgasnet dus vervangen worden door nieuwe aardgasleidingen.

Als pionierbuurt zijn we de allereerste. Waarschijnlijk krijgen we daardoor te maken met 'dure' oplossingen. Alles wordt in de loop van de tijd goedkoper. Hoe wordt dat gecompenseerd?

Het is niet vanzelfsprekend dat deze maatregelen in de loop van de tijd goedkoper worden. De kans bestaat dat ingrepen in de toekomst juist duurder worden omdat zowel vakmensen als grondstoffen waarschijnlijk schaarser worden. Daarnaast kunnen we je niet verplichten om deze maatregelen nu al te nemen. Je beslist altijd zelf of je nu al stappen gaat nemen of pas later. Dit is slechts een plan zodat je je beter kunt voorbereiden op de aardgasvrije toekomst.

Wat is het advies als je nu je cv-ketel moet laten vervangen?

Vervang je cv-ketel niet automatisch door een nieuwe cv-ketel maar informeer goed welke alternatieven er zijn en wat voor jouw situatie de beste optie is. Schakel eventueel een onafhankelijke adviseur in. Denk bijvoorbeeld aan een hybride warmtepomp. Deze werkt samen met je cv-ketel op aardgas en is een goede tussenstap naar een all-electric oplossing. Op deze manier verwarm je je huis met minder aardgas. Maar je kunt ook denken aan het huren van een cv-ketel voor een bepaalde duur zodat je er niet heel lang aan vastzit.

wijkbijeenkomst 18 december 2018

Generalenbuurt

Communicatie

Kanalen en frequenties

- Verslaglegging per brief/email met vaste regelmaat
- Wijkkrant MOON (1x in de 6 maanden?)
- Aankondigingen op Buurkracht.nl/generalenbuurt en ook de site gemeente eindhoven -> beide goed communiceren.
- Email
- Zo min mogelijk papier – wijkinfo, email en online
Zo veel mogelijk via brief/kaart e.d.
- App – vragen om mensen te betrekken voor jongeren- houd het kort
- Posters
- Agenda sturen voor meedenksessie
- Facebookpagina -> beheerder Ad Smetsers

Ideeën

- 1 x in de maand stand van zaken/vorderingen in de Woensel door aanwezig te zijn.
- Demografische gegevens bekijken van de wijk en anticiperen op de verschillende doelgroepen met de middelen. Online en offline. Er is ook een wiki pagina.
- Ruimte voor wijkbijeenkomsten in andere ruimte met betere akoestiek?
- Andere etnische groepen erbij betrekken:
 - Supermarkt op coenderslaan en cassandraplein
 - Spreken zij Nederlands? Veel spreken wel ook Engels. Misschien folders in Engels en Arabisch?
En op het web een blok met info in het Engels en Arabisch.
- Rndom glasvezel is er een hele goede communicatie geweest. Duidelijk.
- Bijeenkomsten, in de brievenbus, met frequentie. Onsnet: vragen hoe ze het hebben aangepakt?
- Landelijk nieuws halen met ludieke acties
- Scholen:
 - Voorlichting op ouderavonden
 - Spreekbeurtmateriaal klimaatverandering
 - Leuk maken voor kinderen
- Dingen organiseren in de buurt -> cohesie -> je weet elkaar beter te vinden en stimuleert betrokkenheid -> iedereen beter te bereiken. Goed aankondigen als het voor de hele wijk is. Eerst klein per blok – burens met elkaar kennis laten maken, elkaar leren kennen.
- TU betrekken om mensen te bereiken in de buurt – awareness
- Ervaringsdeskundigen in de buurt erbij vragen op momenten dat het nodig is.
- Uitvraag in de buurt – waarmee zou je kunnen helpen, zou jij bereid zijn om.. ook eventueel iets rondbrengen of kleine korte helpacties.

Boodschap en wat te communiceren

- Goed communiceren wat het doel is, waarom je het wilt: we doen dit omdat..
- Emoties rondom aardgasvrij:
 - Fijner op gas koken dan op inductie
 - Waarom focus hierop als we niet ook andere bronnen van CO2 aanpakken, zoals vliegen.
 - Dit doe ik voor de toekomst van mijn kind
- All electric -> uiteindelijk goedkoper in onderhoud
- Wat levert het mij op?
- Wat zijn de consequenties en waarom?
- Informatie die boven komt delen

Wens

- Kennisdeling tussen pionierbuurten, laten zien wat werkt, niet allemaal zelfde wiel uitvinden.

Anders

- Wat te doen bij nee/nee sticker?
- Bewoners die veel mensen kennen: hans van Laarhoven – buurtpreventie
- Mensen willen weten wat er speelt, houd iedereen goed op de hoogte.

Coördinatie

- Inzichtelijk maken van verhoudingen in de wijk (demografisch en eigenaars). Proberen te spiegelen in vertegenwoordiging.
- Hoe krijgt leefpatroon een plek? Bijvoorbeeld in de benadering.
- Wat is de rol van coöperaties, VVE's en woningeigenaren in het meedenkteam? Balans huiseigenaren, coöperaties, huurders, bedrijven, VVE's.
- Hoe kun je informatie ophalen bij "de achterban"?
- Aandacht per archetype voor alle implicaties van het plan. Connecties maken tussen archetypes.
- Rol van bedrijven in de wijk? Bijvoorbeeld dak benutten, warmteoverschot
- Mogelijkheden tot collectieve inkoop in kaart brengen.
- Niet alleen financiering inzichtelijk, maar ook subsidies (inclusief voorwaarden, haken en ogen en praktische tips).
- Kennis van eigen buurt niet overschatten.
- Buurt 'wakker houden', door bewustzijn te laten groeien.
- Sociale activiteiten zoals de warmtecamera.
- Bestaande netwerk/organisaties een rol geven (bijv buurtpreventie).
- Leren van anderen (zowel landelijk als lokaal).
- Leverancierslijst, burengluren > wat is er al gedaan?
- Aandacht voor collectieve oplossingen voor individuele eigenaren.
- Mogelijkheid tot collectieve aanpak voor uitvoering open houden
- Evt netverzwaring
- Flowchart -> hulp bij het maken van de juiste beslissingen.
- Wie is de risicohouder? * financiering *afhankelijkheid van Den Haag
- Welke betrokkenheid heeft/neemt TU/e?
- Meerjarenplan met onderhoudsplan gekoppeld aan de woning (ervaring: Gen. Leythenlaan VVE).
- Welke ervaringen hebben woningcorporatie al?
- Hoe gaan we om met de koop- en verkoop in de buurt in deze periode? (admin bij gebouwgebonden financiering = aandachtspunt gemeente).
- Hoe betrek je andere talen/culturen (hele gemixte buurt, 78 nationaliteiten).
- Bestaande sociale netwerken gebruiken.
- Video's gebruiken/visueel maken: laat het dichtbij komen (bijv met warmtecamera).
- Energie kost geld, dat raakt ons. Warmte vinden we lekker dus dat mag wat kosten.

- Op een mooie manier mensen triggeren, verleiden en enthousiast maken.
- Coöperatief eigenaarschap dragen (bijv met beheerstichting/ met VVE).
- Open kaart spelen/ transparant.
- Rekening houden met levensfase.

Techniek individueel

Technische vragen/ideeën

- Hoe zit het met geluidshinder van warmtepompen, zowel binnen als buiten huis.
- Het huidige elektriciteitsnetwerk. Is dat wel geschikt?
- Als je eigen dak niet geschikt is, kun je dan een dak met zonnepanelen 'huren'?
- Zijn zonnepanelen nog wel rendabel als er andere plannen, mogelijkheden en subsidies komen?
- Wanneer komen er (mooie) ramen die energie opwekken? De TU/e is hiermee bezig. En wanneer dakpannen die energie opwekken?
- Opslag van energie die over is. Waar kan dat? Moet alleen accu's, maar ook elektrische auto's. Warmte terug aan de aarde geven?
- Hoe milieuvriendelijk zijn houtpallets?
- Kun je ook individueel helemaal zelfvoorzienend worden?
- Wat kun je zelf nu al doen?
- Is er inzicht in bestaande oplossingen?
- Is er een combi te maken met elektrisch rijden?
- Powerwalls (energie-opvang).
- Hoe staan de huizen er nu voor?
- Regel een beslissingsflowchart voor keuzes in de technische oplossingen. Liefst gespreid in de tijd.
- Zorg voor een keurmerk voor leveranciers.
- Zorg voor een keuzepalet aan technische oplossingen. Zorg dat daar hulp bij komt.
- Nog bruikbare cv-ketel 'inleveren' zodat je mee kunt doen met andere oplossingen. Ruilen, marktplaats.
- Infraroodpanelen meenemen als één van de opties.
- Overzicht van technische mogelijkheden beschikbaar stellen.

Financieel

- Zijn er extra subsidies omdat wij pionierbuurt zijn?
- Collectieve inkoop in het klein voor een aantal woningen tegelijk.
- Kijk naar dezelfde type woningen, voor financieel voordeel bij collectieve aanpak

Anders

- Dienstverlening bij brand. In België komt de brandweer niet, als een huis met zonnepanelen in de brand staat. Hoe zit dat in Nederland?
- Inzicht in vergunningen. Is er bijvoorbeeld meer speelruimte in de pionierbuurten als het gaat om het plaatsen van zonnepanelen.
- Zorg dat onafhankelijke partijen bij het meedenkteam aansluit. Bijvoorbeeld 040energie.
- Onderscheid maken tussen grondgebonden woningen en appartementen.
- Aandacht voor huiseigenaren die tussen huurwoningen in staan.

Techniek collectief

Vragen die er leven (algemeen/randvoorwaarden)

- Wat doen we collectief en wat doen we individueel? En op welke manier creëren we draagvlak?
- Het is belangrijk om een scan/analyse te hebben van de buurt. Wat is de 'nulsituatie'?
- Welke voorbeelden zijn er. Bijvoorbeeld in het buitenland. Denemarken is een koploper, wat kunnen we van ze leren?
- Wat is de impact van de energietransitie op de openbare ruimte? Denk aan de groenvoorziening, zoals bijvoorbeeld de bomen
- Betrek TU/e bij de energietransitie.
- Op welke manier kunnen ook individuele oplossingen toch collectief worden benaderd. Bijvoorbeeld door gezamenlijk in te kopen?
- Hoe kunnen we profiteren van de plannen van de woningcorporaties vanwege het schaalvoordeel?
- Kunnen we aanspraak maken op regelvrijezones om te experimenteren met gedeelde daken bijvoorbeeld om het maximale uit zonne-energie te halen?
- Profiteer zo veel mogelijk van inkoopcollectieven: CV-ketels, hybride warmtepompen, inductie koopplaten en werk samen met woningcorporaties.
- Op welke manier werken we aan bewustwording in de buurt?
- Hoe borgen het organisatievermogen? Juridisch advies gewenst om continuïteit te borgen.

Vragen die er leven (Technisch)

- In de Generalenbuurt zijn veel woningen uit de jaren '60. Constructief veel aandachtspunten. Hoe kunnen we dit ook meteen aanpakken?
- Hoe regelen we een back-up systeem om te voorkomen dat energievoorziening kwetsbaar wordt?
- Welke verschillende soorten collectieve warmtevoorzieningen zijn er? laag temp. / hoog temp. / midden temp.?
- Wat zijn de mogelijkheden van PV-collectief? Hoe kunnen de daken van alle gebouwen zo efficiënt mogelijk voor de hele buurt worden ingezet? Bijvoorbeeld het dak van de Klimboom.
- Moeten we de daken voor elektriciteit inzetten of voor warmte (zonthermie)?
- Standaardisatie van ingrepen categoriseren naar: kleinschalig naar grootschalig: bijvoorbeeld van kierdichting naar vloerverwarming en een nieuw dak.
- Denk meteen na over scheiding van riool- en regenwater.
- Gezamenlijke acties zoals warmtescan van de buurt.
- Welke energiebronnen zijn er in de buurt? (thermische) energie uit asfalt, riool en oppervlaktewater

Vragen die er leven (Financieel)

- Inzichtelijk maken van de rolverdeling als het gaat om aanleg van warmtenetten. Rolverdeling tussen overheid, markt en bewoner. Coöperatie (bewoners medeaandeelhouder) vs Markt. Hoe is inspraak geregeld? Wat is de rol van de gemeente daarin?
- Hoe zit het met collectieve opslag van energie? Misschien kan er een BuCa gemaakt worden om een eventuele buffer (financieel) te kunnen exploiteren.

Buurkracht

Wijkbijeenkomst Generalenbuurt

Eindhoven, 18 december 2018

20.00 – 20.10 uur – Welkom door Buurkracht

20.10 – 20.30 uur – Roozbeh Nikdel (Gemeente Eindhoven)

20.30 – 20.50 uur – Live vragen stellen

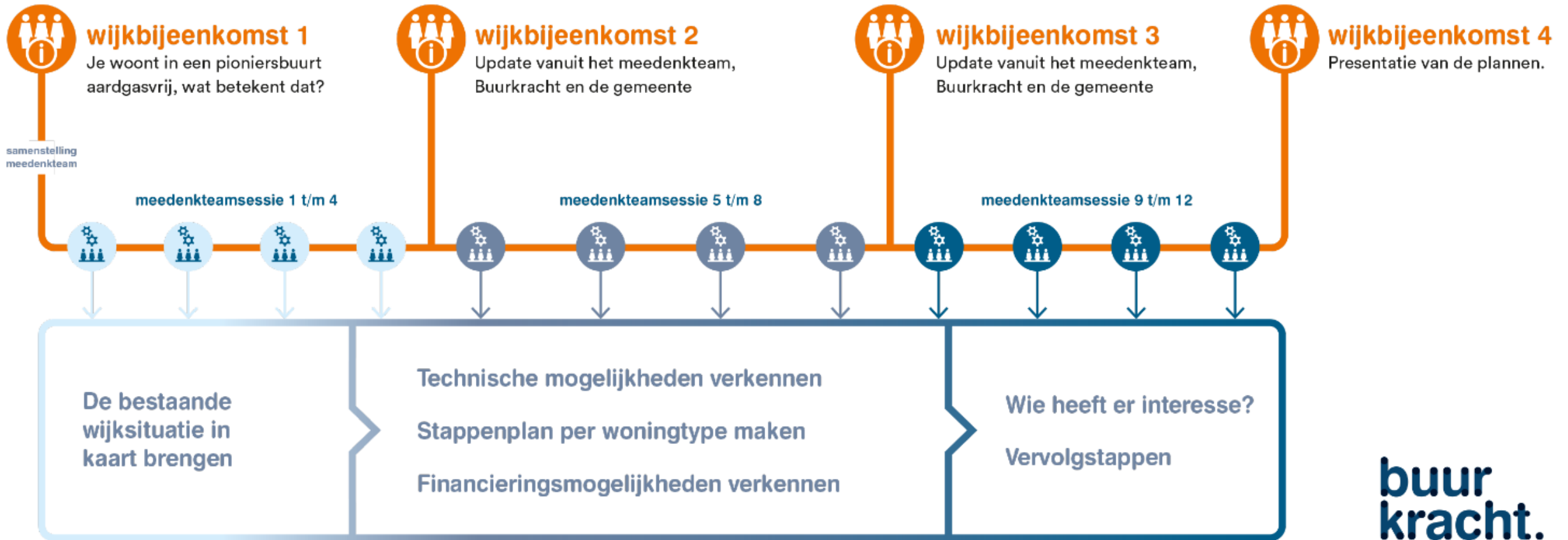
20.50 – 21.00 uur – Oproep tot deelname meedenkteam en uitleg vervolg

EINDE INFORMATIEVE SESSIE

Optioneel:

21.00 – 22.00 uur – Start meedenkprogramma in subgroepjes

aardgasvrij bijeenkomsten

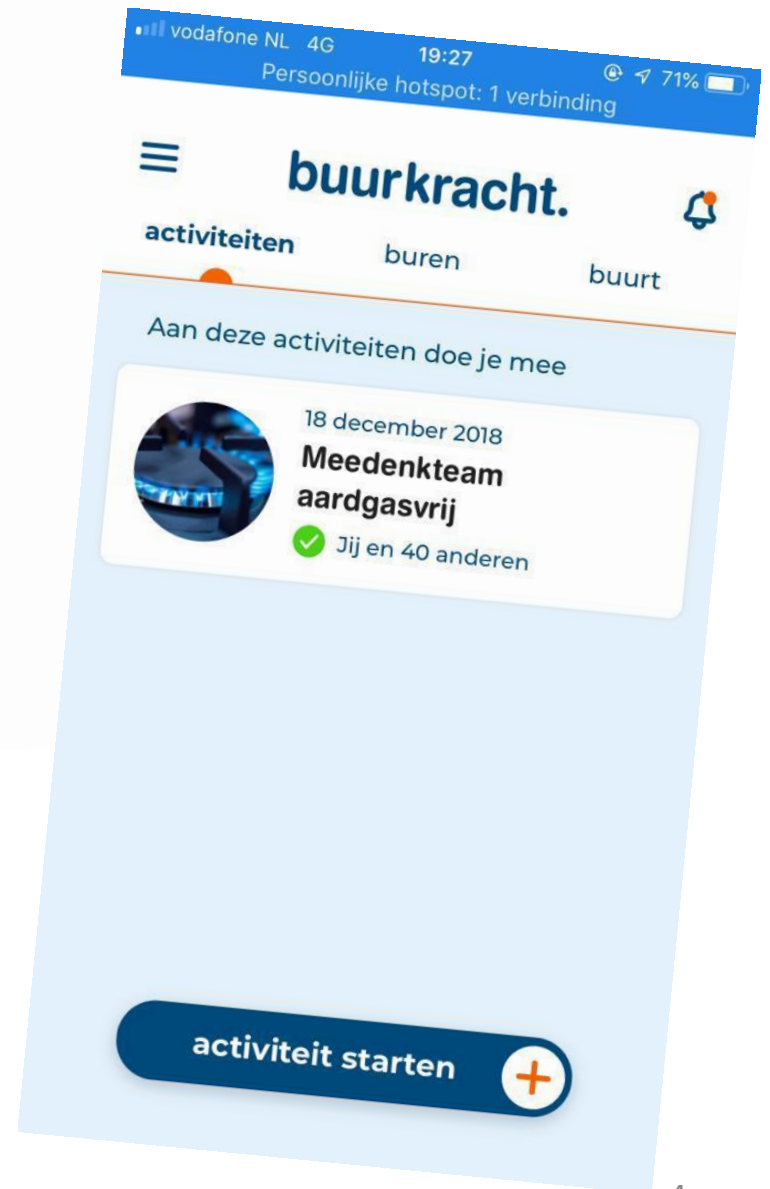
Generalenbuurt

op weg naar een aardgasvrije buurt

In 2050 moet elk huishouden in Nederland van het gas af zijn. Dat klinkt ver weg, maar het gaat sneller dan je denkt. Wij, inwoners van de Generalenbuurt in Eindhoven, gaan hierin een voortrekkersrol nemen. Want waarom wachten als we onszelf en de generaties na ons nú al kunnen helpen? En dus zijn we bezig met een plan hoe onze wijk energieneutraal en aardgasvrij te maken.

samen gaat het lukken!

Als buurtbewoners trekken we nauw op met elkaar en met allerlei organisaties. De gemeente Eindhoven ziet onze wijk als een van de kansrijke buurten die op korte termijn aardgasvrij zijn. Als pioniersbuurt krijgen wij bij onze plannen daarom ondersteuning van de gemeente en Buurkracht. De afgelopen tijd zijn er al kennismakingen geweest tussen bewoners en medewerkers van de gemeente Eindhoven, Woonbedrijf en Buurkracht. En ook in de toekomst weten we elkaar te

Aardgasvrij verwarmen en koken in de Generalenbuurt

Roosbeh Nikdel

18 december 2018

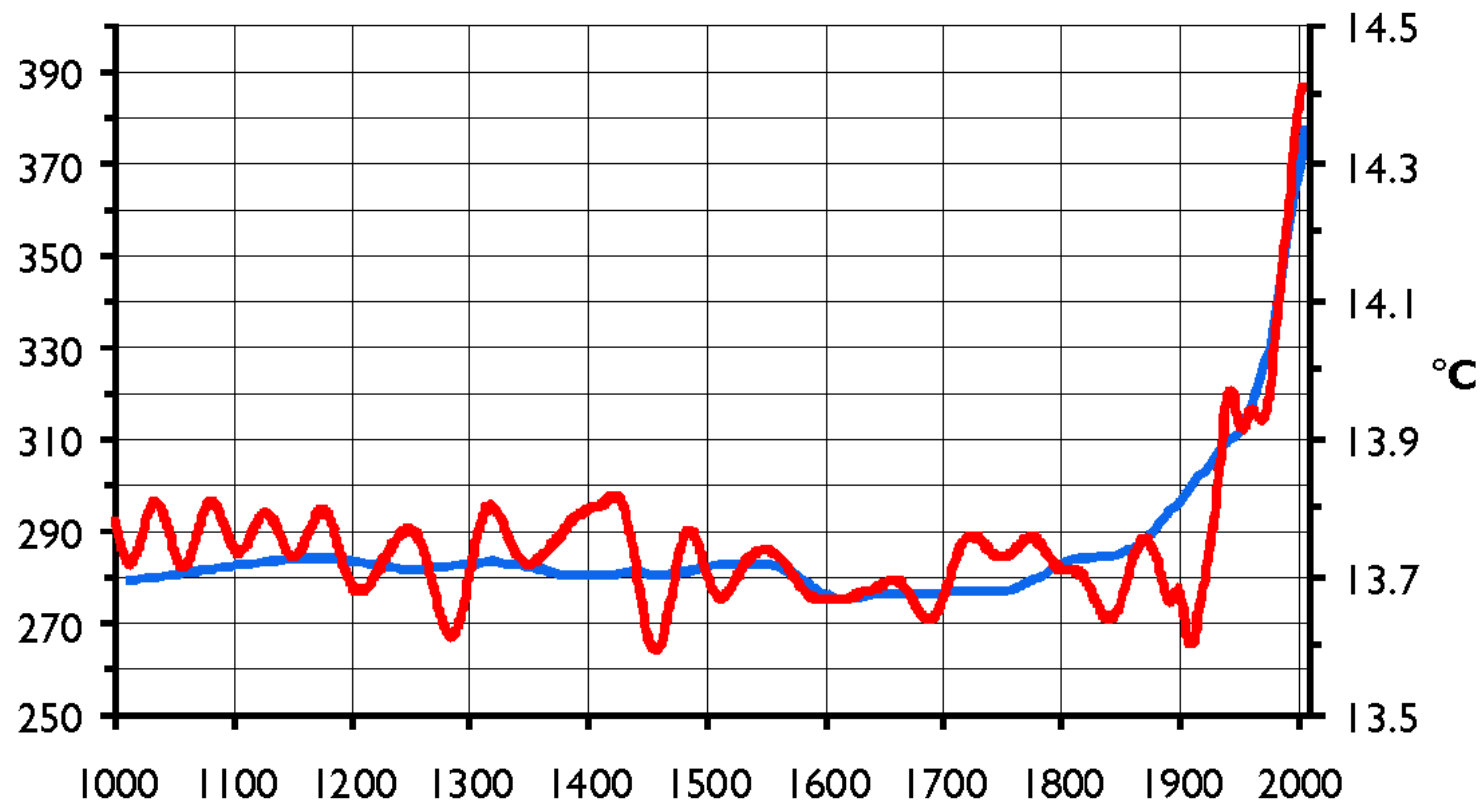

EINDHOVEN

Aanleiding: klimaatverandering

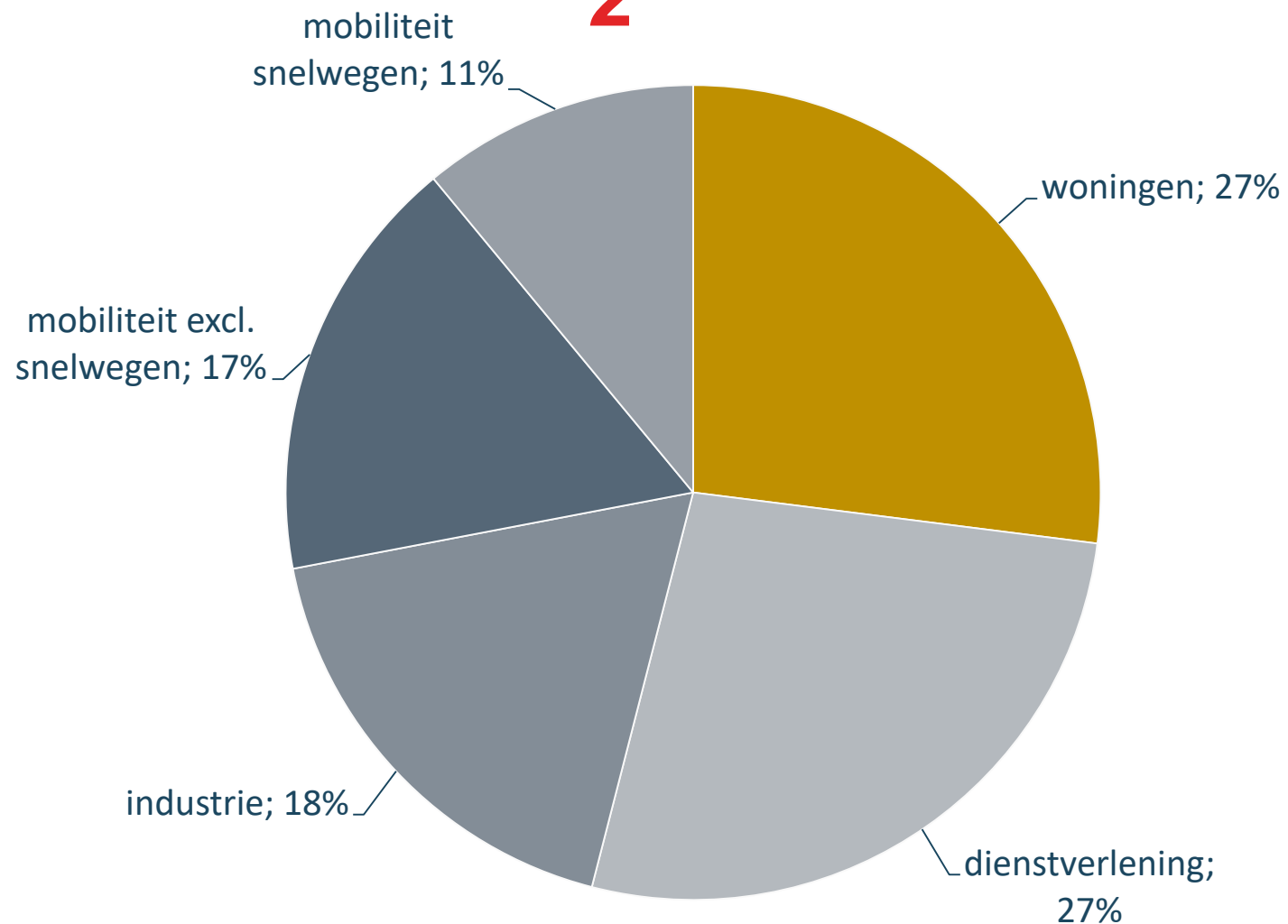
ppm
CO₂

Eindhoven Leefbare Stad

Eindhoven CO₂-uitstoot

Gaskraan Groningen dicht

RUIKT U GAS

BEL STORINGSDIENST

WETBEDRIJVEN
EINDHOVEN

(040) 433421

BIJ STERKE GASLUCHT
VEN EN DEUREN OPEN

6m³/h V 2 dm³

04m³/h pmax 0,5bar

VEG 22062

E 6673

ERMAF ROTT

**NAAR
AARDGASVRIJ
VERWARMEN
EN KOKEN**

Plan van Aanpak

 EINDHOVEN

Nieuwbouw:

Vanaf 1 juli 2018 geen aardgas

Bestaande bouw: buurtgericht

Waarom buurtgericht?

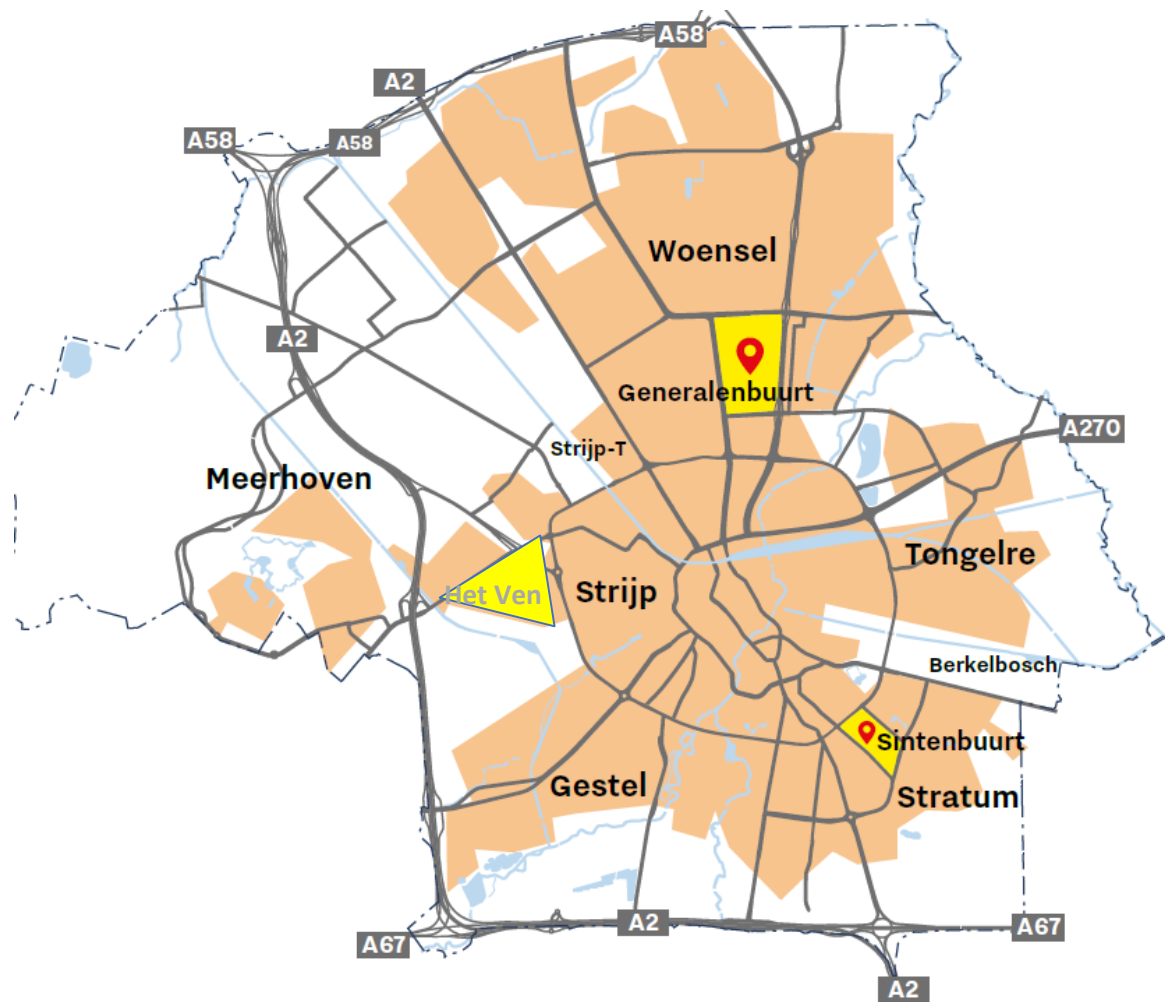
- Vergelijkbare oplossingen
- Overzichtelijk
- Schaalvoordeel en versnelling

Wanneer moet je je huis aardgasvrij maken?

Energietransitie

Pionierbuurten

Generalenbuurt

Bevolking	5.450
Woningen	2.670
Gasverbruik	1.250
Energielevel	D

 Thuis	 Woonbedrijf
 Trudo	 Wooninc.

Alternatieven voor aardgas

Warmte net

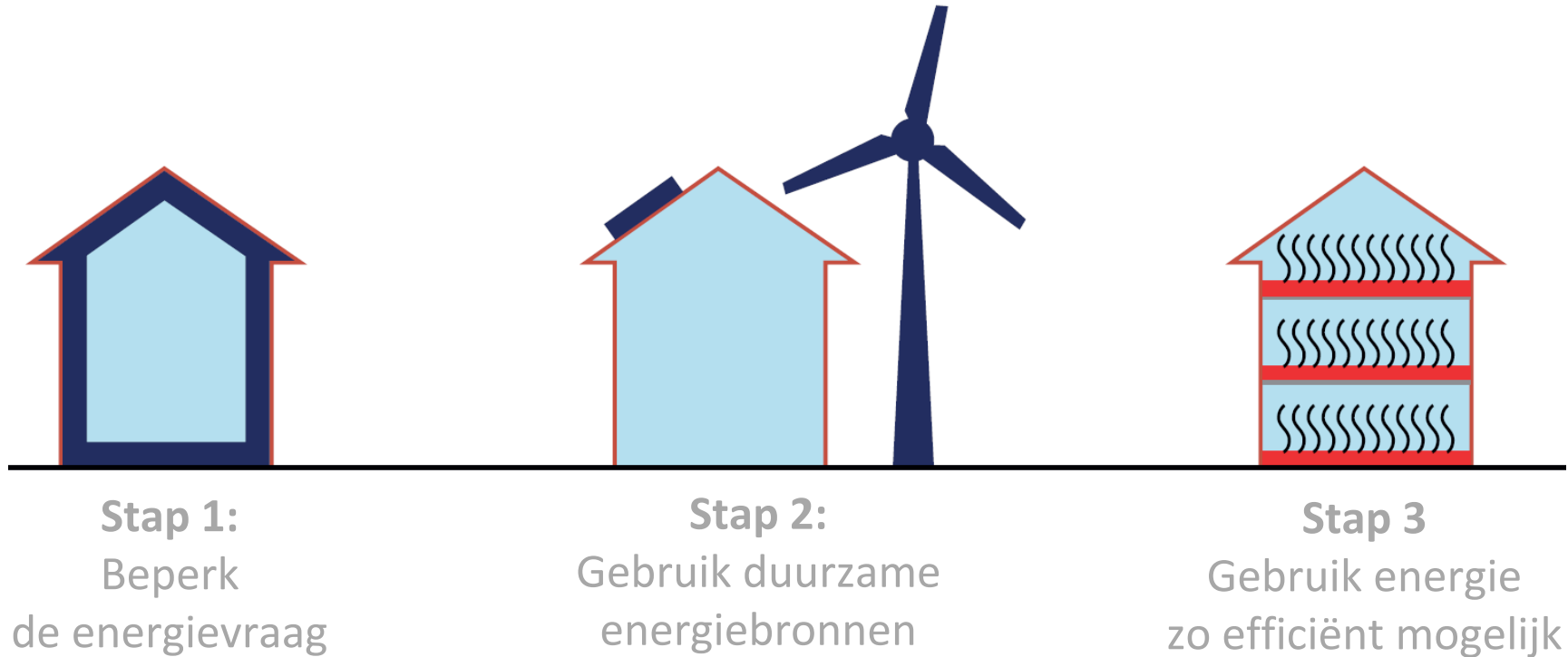
All-electric

Biogas

Hoe kun jij je huis aardgasvrij maken?

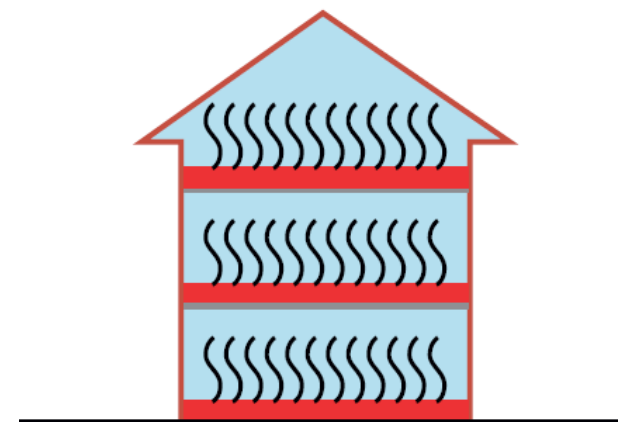
Stap 1: Beperk de energievraag

Stap 2: Gebruik duurzame energiebronnen

Stap 3: Gebruik energie zo efficiënt

Proces: 3 stromen

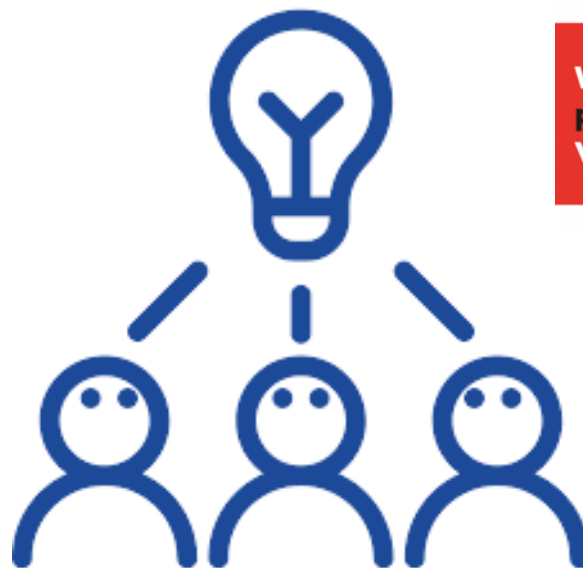
Proces: 3 stromen

Samen

buurkracht.

TU/e

Planning

Energietransitie

Wijkplan Generalen- buurt